

**Vystáhovalectvo z obce Brezovica do Ameriky
v rokoch 1875 - 1924.**

Autor: **PhDr. Juraj Laššuth**

V Dolnom Kubíne 11.8.2014

Vystáhaloectvo z obce Brezovica do USA v rokoch 1875 - 1924.

V druhej polovici 19. stor sa situácia na celej Orave dramaticky zhoršila. Neustálym dedením sa polia pre rodinu zmenšili natoľko, že malé množstvo pôdy nebolo schopné užiť rodinu. Ťažký život obyvateľov Oravy fundovane a výstižne opísal obvodný notár so sídlom v Rabči v rokoch 1927 – 1935. Text nám pomôže dobre pochopiť príčiny veľkého vystáhaloectva z Oravy.

*„Počasie je nepriaznivé, aj zima, lebo sa nedá furmančiť. Na poliach jesenná sejba vymrzne, na jar je počasie tak zlé, že sa nedá riadne siať, seje sa neskoro. Chudobný roľník nemá dostatok hnoja, nemá riadne obilie na osivo ani satbu a sadenie nie je dosť silné, aby vzdorovalo silným jarným a jesenným mrazom. Čo zostane a čo by sa dalo zužitkovať, seno, otava a obilie po žatve, nemôže sa zachrániť pre nepriaznivé počasie, zobrať a uskladniť do stodoly a tak zhnije na poli. Takéto úrody, čo sa zrna týka, sa nedajú na ľudskú potrebu mlieť, slama a potrava pre dobytok upotrebovať, lebo z toho ochorie. Toto sa opakuje z roka na rok. Postupne tak ako má tunajší maloroľník menej príjmov, dôchodkov, zárobkov, nemôže si zadovážiť dostatok umelého hnojiva, jedinej podmienky tohto hospodárstva. Tunajší roľník spotrebuje slamu na kŕmenie dobytky, na stelivo používa mach a smrečinu. Do hnoja tečie dažďová voda, ktorá to najlepšie z hnoja vymyje tak, ako na poliach prudké jarné dažde a jesenné lejaky odplavia aj hnoj aj humus. Je vôbec nešťastie tohto obyvateľstva, že sa tu musí trápiť a hospodáriť na poli, ktoré je viac menej už od prírody predestinované na to, aby tu bolo výlučne len lesné hospodárstvo, chov dobytky a ovčiarstvo. Je smutný osud tunajšieho obyvateľstva, ktoré nedopracuje toľko obilia s úmornou prácou za pol roka, koľko mu je potrebné na celoročnú výživu. Pre týchto úbožiacov by bolo potrebné, **aby aspoň polovička bola kolonizovaná na lepší kraj ...** maloroľník nie je v stave vyživiť rodinu, zaplatiť dane a úroky zo svojich dlhov. Ostáva im predať hospodárstvo, inak ho postihne exekúcia“.*

Boli tri možnosti riešenia katastrofálnej situácie: Intenzifikáciou poľnohospodárskej výroby získať viac potravín, ktorá však v daných podmienkach nebola možná. Odstáhať sa do mesta a zamestnať sa v rozvíjajúcom priemysle. Na Orave sa však priemysel vôbec nebudoval, preto sa niekoľko rodín vystáhalo za prácou do Budapešti, ktorá sa rýchlo rozrastala a poskytovala obmedzené množstvo práce. Preto im zostával najvýhodnejší variant:

Vystáhať sa za prácou do USA.

V USA sa po skončení Občianskej vojny, v ktorej zvíťazil priemyselný Sever, prudko rozvíjal priemysel a Amerika potrebovala veľké množstvo nových pracovných síl. Preto sa majitelia baní v roku 1877 rozhodli, že aj na Slovensko pošlú agentov, aby verbovali robotníkov pre banský a oceliarsky priemysel v USA. Amerika poskytovala pracovné príležitosti aj pre nekvalifikovaných robotníkov a zárobok bol v porovnaní s Uhorskom niekoľkonásobne vyšší. V rokoch 1875 až 1914 emigrovalo do Spojených štátov viac ako 650 000 Slovákov.

Na rozhodnutí vystáhať sa do USA mala vplyv aj stupňujúca sa maďarizácia. Deti v školách sa učili po maďarsky, na úradoch sa komunikovalo v maďarskom jazyku, všetky dokumenty boli v maďarčine, na obchodoch a budovách boli maďarské nápisy. Všetko to presviedčalo obyvateľov

Brezovice, že nie sú Slováci, ale Maďari. To viedlo k oslabeniu vzťahu k domovu a uľahčilo rozhodovanie o ceste za more.

Aj v Brezovici boli agenti verbovať na prácu do Ameriky, boli tu tiež agenti lodných spoločností, ktorí podávali informácie o cestovaní a dali sa u nich kúpiť aj lodné lístky. Objavili sa prevádzaci na územie Poľska, cez ktoré sa dalo bez pasov „na čierne“ dostať do prístavu Hamburg a ušetriť peniaze a energiu na vybavovanie pasu.

Veľká časť vystáhovalcov sa neplánovala usadiť v USA natrvalo. Plánovali niekoľko rokov tam pracovať, našetriť doláre a s úsporami sa vrátiť domov; kúpiť pôdu, postaviť murovaný dom a žiť v lepšom sociálnom postavení. Ktorí sa rozhodli v Amerike natrvalo usadiť, predali svoje pole, dom a ostatný majetok, tým získali peniaze na cestu a na usadenie sa v novej vlasti. Na cestu si brali oblečenie, peniaze a najmä stravu.

Počet vystáhovalcov z Brezovice.

Počet vystáhovalcov z Oravy nebolo možné donedávna zistiť. Nezachovala sa evidencia vydaných pasov pred rokom 1914, žiadosti o vydanie pasu sú nekompletné, náhodne roztrúsené v archíve župy. Tiež sa nevedia evidencie vystáhovalcov do Ameriky. Okrem toho veľa ľudí odchádzalo do Ameriky bez pasu, „na čierne“ mimo evidenciu. Župní úradníci odhadovali, že takto vycestovala veľká časť vystáhovalcov, proti čomu sa robili aj neúspešné policajné opatrenia. Preto je v monografiách obcí Oravy stať o vystáhovalectve napísaná len všeobecne, niekoľkými vetami, bez konkrétnych údajov. Je to biele miesto v dejinách obcí.

27.	Čičko János szabolcsi	szabolcsi	41.	Gábor Ferenc szabolcsi Amerika
28.	Kubáček János szabolcsi	"	42.	Mátyus József szabolcsi
29.	Kubáček József szabolcsi	"	43.	Luczik Péter József szabolcsi
30.	Kuczák Lajos szabolcsi szabolcsi	"	44.	Horvát Anna vidata
31.	Kovács Márton ml.	"	45.	Javala Pál szabolcsi
32.	Szabó Péter szabolcsi	"	46.	Szabó József szabolcsi
33.	Szabó Antal szabolcsi	"	47.	Mátyus Mátyás, vidata, szabolcsi
34.	Mályi Márton szabolcsi	"	48.	Mályi János szabolcsi
35.	Mályi Márton szabolcsi	"	49.	Mályi József szabolcsi
36.	Mályi János szabolcsi	"	50.	Mályi János, szabolcsi
37.	Szabó János, szabolcsi	"	51.	Szabó József szabolcsi
38.	Szabó József szabolcsi	"	52.	Gábor János szabolcsi
39.	Szabó József szabolcsi	"	53.	Mályi János, szabolcsi
40.	Szabó János szabolcsi	"	54.	Gábor József szabolcsi

Ukážka zoznamu vystáhovalcov z Brezovice do Ameriky z r. 1901, ktorý vypracoval richtár Ján Korman.

V župnom archíve sa zachovali menovité zoznamy vystáhalcov do Ameriky z jednotlivých obcí v dobe od r 1875 do októbra 1901, ktoré na príkaz župana vypracovali richtári a obvodní notári. Tieto zoznamy výborne dopĺňujú americké pramene, pretože uvádzajú aj vystáhalcov z Brezovice pred rokom 1892, ktorí v sprístupnenej americkej evidencii nie sú. Zapísaných je 75 vystáhalcov. V zozname nie sú uvedené podrobnejšie informácie, iba meno a priezvisko písané maďarským pravopisom.

Americké úrady umožnili prístup do evidencie prístáhalcov Imigračného úradu na Ellis Islande v New Yorku, ktorým prešli všetci prístáhalci v rokoch 1892 – 1924. To bola doba v ktorej vycestovala veľká väčšina emigrantov zo Zábiedova. Vyhľadávanie sťažovalo, že mená a názvy boli písané maďarským pravopisom a pri prepisovaní do evidencie americkí prístáhalceckí úradníci ešte viac skresľovali slovenské mená. Napriek uvedeným problémom nám to umožnilo podľa mena

PASSENGER RECORD

Here is the record for the passenger. Click the links above to see more information about this passenger.

PASSENGER RECORD

American Family Immigration History Center® at Ellis Island

First Name:	Josef
Last Name:	Kanik
Ethnicity:	Hungary, Hungarian
Last Place of Residence:	Brezovicza
Date of Arrival:	Mar 03, 1898
Age at Arrival:	28y
Gender:	M
Marital Status:	M
Ship of Travel:	H.H. Meier
Port of Departure:	Bremen
Manifest Line Number:	0019

The Statue of Liberty-Ellis Island Foundation, Inc.

SAVE AND PURCHASE DOCUMENTS

This archival-quality certificate commemorating this Ellis Island passenger is now available for purchase!

.....

8 1/2 x 11 \$29.00

.....

ADD TO CART

Historic Passenger Manifests and Ship Images are also available for this passenger.

VIEW ORIGINAL SHIP MANIFEST

If you believe there are transcription errors in this data, please [send us](#) your suggested corrections.

ADD TO YOUR ELLIS ISLAND FILE

Ukážka registrácie Jizefa Kaníka z Brezovice v USA.

a miesta pôvodného pobytu vyhľadať **186 vystáhalcov do USA** a z richtárovho zoznamu **50 vystáhalcov**; spolu **236 emigrantov** z Brezovice. V zozname sú všetci ktorí pristáli pri brehoch Ameriky; s pasom alebo bez neho. V tabuľke uvádzam všetky údaje ktoré sú v evidencii. Mená a názvy uvádzam tak ako sú v origináli.

Zoznam vystažovalcov z obce Brezovica do USA v rokoch 1892 - 1924.

	<i>Príchod do USA</i>	<i>Priezvisko v slovenčine</i>	<i>Priezvisko v evidencii USA</i>	<i>Meno</i>	<i>Vek</i>	<i>Štraj</i>	<i>Povolanie v USA</i>	<i>Posledný pobyt v evidencii USA</i>
1	25.2.1897	Lužbetak	Luzsbetyak	Josef	37	ž	...	Bremen
2	25.6.1897	Filičko	Filicsko	Janos	25	s	labour.	Berzevicze
3	25.6.1897	Valuš	Valus	Josef	16	s	labour.	Berzevicze
4	3.3.1898	Havrila	Havrilla	Josef	41	ž	labour.	Brezovicza
5	3.3.1898	Kaník	Kanik	Josef	28	ž	labour.	Brezovicza
6	3.3.1898	Stančík	Lztanczik	Matyas	47	ž	labour.	Brezovicza
7	3.3.1898	Kokoška	Kokoska	Jozsef	17	s	labour.	Brezovicza
8	15.9.1898	Dlugoš	Dlugos	Jozsef	40	ž	farmer	Berzevicze
9	15.9.1898	Valus	Valuš	Yanos	23	s	labour.	Berzevicze
10	18.10.1898	Kaník	Kanyik	Jozsef	28	ž	labour.	Brezovicza
11	18.10.1898	Kaník	Kanyik	Marton	30	ž	labour.	Brezovicza
12	19.1.1899	Kaník	Kanik	Josef	35	ž	farmer	Brezovicza
13	19.1.1899	Kaník	Kanik	Martin	30	ž	farmer	Brezovicza
14	13.4.1899	Stančík	Sztancsik	Ystvan	26	s	labour.	Brczovicza
15	01.05.1900	Hadobaš	Hadobas	Marton	17	s	labour.	Brezovicza
16	29.10.1900	Dlugošová	Dlugos	Czili	17	s	none	Berzevicse
17	29.10.1900	Piskura	Piszcura	Janos	26	ž	labour.	Berzevicse
18	16.11.1900	Kovalík	Kovalik	Janos	26	s	labour.	Brezovicza
19	16.11.1900	Oprtáč	Oprtacs	Janos	35	ž	labour.	Brezovicza
20	16.11.1900	Koleno	Koleno	Matyas	33	ž	labour.	Brezovicza
21	03.02.1901	Kaníková	Kanik	Veron	25	s	none	Berzevicz...
22	21.03.1901	Hucík	Hucik	Josef	18	s	labour.	Brezoveca
23	21.03.1901	Matuška	Matyaka	Josef	37	ž	labour.	Brezoveca
24	21.03.1901	Štefanek	Stefanek	Jan	48	ž	labour.	Brezoveca
25	21.03.1901	Kovalík	Kroalik	Martin	38	ž	labour.	Brezoveca
26	21.03.1901	Škuban	Skuban	Stefan	18	s	labour.	Brezoveca
27	21.03.1901	Hucík	Hucik	Josef	21	s	labour.	Brezoveca
28	21.03.1901	Lokan	Lokan	Janos	17	s	labour.	Brezovicza
29	11.04.1901	Galik	Galik	Tanmas	25	s	labour.	Brczovic...
30	16.05.1901	Pekar	Pekar	Andras	16	s	tailor	Berzevice
31	16.05.1901	Pekar	Pekar	Andras	45	ž	joiner	Berzevice
32	16.05.1901	?	Gwuzdz	Anna	19	s	none	Brezowica
33	17.06.1901	Hajduková	Hajduk	Maria	24	v	wife	u
34	17.06.1901	Hajduková	Hajduk	Stefania	0	s	children	Bevsowsc
35	17.06.1901	Hajduk	Hajduk	Jacob	3	s	children	Bevsowsc

36	15.01.1902	Havrilová	Havrilla	Maria	18	s	none	Berzarcze
37	15.01.1902	Filip	Filip	Andras	19	s	shoemak	Berzevicze
38	15.01.1902	Jacko	Jaczko	Andras	31	ž	labour.	Berzevicze
39	15.01.1902	Hrivnák	Hrivnak	Janos	37	ž	labour.	Berzevicze
40	18.03.1902	Jendrašek	Jendrassek	Jozsef	33	ž	labour.	Brezorisza
41	18.03.1902	Kovalík	Kovalyik	Jozsef	28	ž	labour.	Brezorisza
42	18.03.1902	Bednarčík	Bednarcsik, Noga	Jozsef			labour.	Brezorisza
43	18.03.1902	Kovalíková	Kovalyik	Maria	16	s	none	Brezovicza
44	18.03.1902	Kvasný	Kvuszny	Martin	45	ž	labour.	Brezovicsz
45	18.03.1902	Kanik	Kasnjik	Jozef	30	ž	labour.	Grezovicza
46	18.03.1902	Jendrašek	Jess...aszek	Jnos	34	ž	labour.	Grezovicza
47	01.04.1902	Maťaga	Matyaga	James	23	ž	labour.	Bresodican
48	19.08.1902	Pekarová	Pekar	Irma	18	s	none	Brzevicze
49	12.12.1902	Lužbetak	Luzbetak	Jozsef	42	ž	labour.	Bresovicra
50	24.03.1903	Kubašek	Kubasek	Matej	17	s	farmer	...
51	24.03.1903	Matušiková	Matusik	Anna	31	s	maid serv.	...
52	20.05.1903	Pavlovčík	Pavlovcsik	Istvan	18	s	labour.	Bersovicoe
53	20.05.1903	Valuš	Valus	Janos	28	ž	labour.	Bersovicoe
54	02.08.1903	Kaník	Kanyik	Janos	44	ž	labour.	Brezovicza
55	02.08.1903	Krnáč	Krnacs	Alois	17	s	labour.	Brezovicz
56	02.03.1904	Matuška	Matuska	Janos	27	ž	labour.	Borzeicze
57	23.03.1904	Ujimjak	Ujmak	Stefan	29	ž	labour.	Berzevicse
58	23.03.1904	Gomacini	Gomacini	Stefan	33	ž	labour.	Berzevicse
59	24.03.1904	Hajduk	Hajduk	Janos	25	ž	labour.	Berzevicze
60	27.04.1904	Hrpča	Hrbcsa	Josef	17	s	labour.	Brezovicze
61	27.04.1904	Stančík	Stancsik	Stefan	30	ž	labour.	Brezovicze
62	27.04.1904	Stasel	Sztaazel	Josef	32	ž	labour.	Brezovicze
63	27.04.1904	Holúbeková	Holubek	Maria	27	v	none	Berzevicze
64	27.04.1904	Holubek	Holubek	Jozsef	3	s	child	Berzevicze
65	27.04.1904	Holubek	Holubek	Martin	1	s	child	Berzevicze
66	12.05.1904	Djobek	Djobek	Martin	26	ž	labour.	Berzrvicse
67	12.05.1904	Ujčiak	Uj...ak	Istvan	29	ž	labour.	Berzrvicse
68	29.08.1904	Pekárová	Pekar	Anna	49	v	wife	Berxencze
69	29.08.1904	Pekárová	Pekar	Agnes	6	s	child	Berxencze
70	29.08.1904	Pekar	Pekar	Pal	16	s	farm lab.	Berxencze
71	29.08.1904	Pekar	Pekar	Sandor	4	s	child	Berxencze
72	13.01.1905	Hajduk	Hajduk	Marton	36	ž	labour.	Berzevicze

73	13.01.1905	Grman	German	Janos	28	ž	labour.	Bersevicze
74	13.01.1905	Matúš	Matyus	Jozsef	24	ž	labour.	Berzevicze
75	13.01.1905	Osadán	Oszadjan	Jozsef	24	ž	labour.	Bersevicze
76	24.03.1905	Hucík	Huczík	Matyas	23	ž	labour.	...
77	24.03.1905	Hrubecová	Hrubecz	Johanna	24	s	maid serv.	...
78	24.03.1905	Partineková	Partinek	Maria	23	s	maid serv.	...
79	24.03.1905	Galiková	Galík	Anna	29	v	none	...
80	24.03.1905	Galiková	Galík	Anna	9	s	child	...
81	24.03.1905	Galík	Galík	Stefan	1	s	child	...
82	24.03.1905	Galík	Galík	Josef	7	s	child	...
83	12.04.1905	Kaník	Kanyk	Jozsef	17	s	labour.	Brezovicza
84	12.04.1905	Panajčík	Panajcsik	Jozsef	17	s	labour.	Brozovicza
85	12.04.1905	Matušková	Matyuska	Maria	26	v	none	Brezovicza
86	12.04.1905	Matuška	Matyuska	Josef	3	s	child	Brezovicza
87	12.04.1905	Grman	Grman	Janos	17	s	labour.	Brezovicza
88	02.06.1905	Maťaga	Matyaga	Matyas	43	ž	labour.	Brezovicz
89	02.06.1905	Krásny	Kraszny	Maron	33	ž	labour.	Brezovicza
90	27.06.1906	Matúš	Matyus	Matej	49	ž	farm lab.	Brezovic ngary
91	27.06.1906	Matúš	Matyus	Martin	12	s	farm lab.	Brezovic
92	16.01.1907	Kaník	Kanyik	Janos	17	s	farm lab.	Berovicza
93	16.01.1907	Kaník	Kanyik	Jozsef	37	ž	farm lab.	Berovicza
94	16.01.1907	Osadán	Oszadjan	Marton	17	s	farm lab.	Berovicza
95	09.02.1907	Kubašková	Kubasek	Veron	15	s	maid serv.	Berczevicze
96	09.02.1907	Matušek	Matusek	Josef	17	s	farm lab.	Berzevicze
97	23.03.1907	Kubašek	Kubasek	Josef	17	s	farm lab.	Brzesowica
98	23.03.1907	Jendrašek	Jendrassek	Josef	31	ž	farm lab.	Brzesowica
99	23.03.1907	Noga	Noga (Bednarsik)	Tomas	16	s	farm lab.	Brzesowica
100	23.03.1907	Havrila	Havrilla	Janos	17	s	farm lab.	Brzesowica
101	23.03.1907	Knipík	Knipík	Josef	19	s	farm lab.	Brzesowica
102	06.04.1907	Papajčík	Papajcsik	Jozsef	17	s	farm lab.	Brezovicra
103	06.04.1907	Stančíková	Jztancsik	Roza	16	s	maid serv.	Hrezovicra
104	20.04.1907	Kaník	Kanyik	Jozsef	25	ž	farm lab.	Boczovicza
105	20.04.1907	Kaník	Kanyik	Jozsef	37	ž	farm lab.	Boczovicza
106	20.04.1907	Papajčík	Papajcsik	Jozsef	17	s	farm lab.	Boczoviza
107	20.04.1907	Wibíral	Wibíral	Nikolaj	18	s	none	Brezovac
108	07.05.1907	Partinek	Partinek	Marton	25	s	farm lab.	Brezowice
109	04.12.1907	Kaník	Kanik	Tomasz	17	s	...	Berzevice

110	04.12.1907	Karman	Karman	Matyas	17	s	...	Berzevice
111	15.02.1908	Kovalík	Kowalik	Josef	28	ž	...	Brezovicza
112	15.02.1908	Jendrašek	Jendraszek	Josef	39	ž	...	Brezovicza
113	15.02.1908	Livjak	Litwiak	Antoni	18	s	...	Brezovicza
114	15.02.1908	Klepkon	Klejokony	Josef	27	ž	...	Brezovicza
115	15.02.1908	Kovalík	Kowalik	Maciej	28	ž	...	Brezovicza
116	03.04.1908	Golon	Golon	Martin	26	s	...	Brzovicza
117	14.07.1908	Matúš	Matyus	Jozsef	27	ž	...	Brezovicza
118	12.01.1909	Čuba	Csuba	Vaszil	38	ž	...	Berezocz
119	31.03.1909	Lužbetak	Luzbetiak	Tomasz	17	s	...	Brezovicza
120	31.03.1909	Hrabča	Hrabcsa	Janos	17	s	...	Brezovicza
121	31.03.1909	Kijak	Kyak	Josef	18	s	...	Brezovicza
122	27.04.1909	Pakos	Pakos	Janos	32	ž	...	Brezovicse
123	27.04.1909	Kanik	Kanik	Josef	1	s	...	Brezovicse
124	27.04.1909	Stančík	Stancsik	Josef	34	ž	...	Brezovicse
125	27.04.1909	Hucík	Luczik	Antos	18	s	...	Brezovicse
126	27.04.1909	Stančík	Stancsik	Martin	30	ž	...	Brezovicse
127	27.04.1909	Matuška	Matuska	Martin	35	ž	...	Brezovicse
128	25.08.1909	Ujmjak	Ujmjak	Stefan	34	ž	...	Brezavica
129	25.11.1909	Hucík	Huczik	Ludwik	28	ž	...	Brzezovica
130	25.11.1909	Havrila	Havryla	Josef	27	ž	...	Brzezovica
131	25.11.1909	Stančík	Stanezyk	Anton	25	ž	...	Brzezovica
132	25.11.1909	Motil	Motyl	Josef	17	s	...	Brzezovica
133	10.12.1909	Hucík	Huczik	Josef	32	ž	...	Brzegovica
134	10.12.1909	Lokan	Lokan	Matias	28	ž	...	Brzegovica
135	10.12.1909	Macior	Maciorz	Janos	23	ž	...	Brzegovica
136	10.12.1909	Krnáč	Krnat	Josef	17	s	...	Brzegovica
137	19.12.1909	Hajduk	Hajduk	Janos	31	ž	...	Brzezovice
138	19.12.1909	Motýlová	Motyl	Anna	17	s	...	Brzezovice
139	19.12.1909	Ujmijak	Ujmijak	Josef	40	ž	...	Brzezovice
140	16.01.1910	Ujmjak	Ujmiak	Stefan	35	ž	...	Brezavica
141	30.03.1910	Partineková	Partinek	Rosalia	18	s	...	Brezovicza
142	05.06.1912	Pekar	Pekar	Martin	24	s	...	Brzevoicza
143	05.06.1912	Kijak	Kijak	Georg	24	ž	...	Brzevoicza
144	02.12.1912	Djobeková	Diobek	Verniska	18	s	...	Brsazoviec
145	24.02.1913	Ujmjaková	Ujmiak	Anna	19	s	...	Brezovica
146	02.03.1913	Papajčíková	Papajcsik	Anna	22	s	...	Brezovica

147	02.03.1913	Papajčíková	Papajcsik	Erzsebet	25	s	...	Brezovica
148	11.12.1913	Hucíková	Huczik	Maria	22	s	...	Brezowicz
149	16.03.1914	Gaba	gaba	Josef	26	s	...	Brezowicza
150	18.07.1920	Kvasná	Kvasny	Karolina	22	s	...	Brecovica
151	18.07.1920	Benický	Bimcky	Maria	19	s	...	Brezovica
152	18.07.1920	Livjaková	Livjak	Maria	23	s	...	Brecovia
153	18.07.1920	Pekárová	Pekar	Maria	23	s	...	Brecovia
154	03.01.1921	Torocková	Torocka	Zuzanna	25	v	...	Brzezovice
155	03.01.1921	Valuš	Valus	Calent	11	s	...	Brzezovice
156	08.01.1921	Matušíková	Matusik	Maria	22	s	...	Bresovica
157	12.09.1921	Papajčíková	Papajcik	Maria	32	v	...	Brezoviza
158	11.05.1923	Krnáč	Krnac	Ludwig	1	s	...	Brezovica
159	11.05.1923	Krnáčová	Krnac	Anna	28	v	...	Joliet USA
160	11.05.1923	Krnáč	Krnac	Josef	4	s	...	Jolliet USA
161	11.05.1923	Krnáč	Krnac	Anton	3	s	...	Jolliet USA

Zoznam vystáhalcov z Brezovice do Ameriky v dobe od r. 1875 do októbra 1901, ktorý na príkaz župana vypracoval richtár Ján Korman.

	<i>Príchod do USA</i>	<i>Priezvisko v slovenčine</i>	<i>Richtárov zoznam</i>	<i>Meno</i>	<i>Vek</i>	<i>Stav</i>	<i>Povolanie v USA</i>	<i>Posledný pobyt v evidencii USA</i>
1	3.3.1898	Kubašek	Kubašek	Martin	38	ž	labour.	Brozoviczi
2	13.4.1899	Kvasný	Kvasni	Martin	25	s	labour.	Brczovicza
3	13.4.1899	Korman	Korman	Jano	26	s	labour.	Brczovicza
4	13.4.1899	Stančík	Sztancsik	Antal	16	s	labour.	Brczovicza
5	13.4.1899	Kubik	Kubik	Jozef	25	s	labour.	Brczovicza
6	01.05.1900	Hajduk	Hajduk	Martin	32	ž	labour.	Brezovicza
7	01.05.1900	Matušík	Matusik	Tomás	15	s	labour.	...
8	01.05.1900	Hucík	Huczik	Jozef	24	ž	labour.	Brezovicza
9	01.05.1900	Hucík	Huczik	Mátyás	19	s	labour.	Brezovicka
10	07.01.1901	Kačorová	Kacsor	Mária	22	s	none	Brezovicza
11	27.01.1901	Kovalík	Koválik	Ján	26	s	labour.	Brezsvicza
12	28.02.1901	Čuba	Čuba	Janos	19	s	labour.	Brezovica
13	21.03.1901	Marhevka	Marhefka	Janos	39	ž	labour.	Brezovicza
14	21.03.1901	Benický	Benicki	Jozef	33	ž	labour.	Brezovicza
15	21.03.1901	Klepkon	Klepkoň	Mahaš	24	s	labour.	Brezovicza
16	21.03.1901	Havrila	Havrila	Jozef	44	ž	labour.	Brezovicza
17	21.03.1901	Hucík	Huczik Pakos	Jozef	25	ž	labour.	Brezovicza
18	21.03.1901	Matúš	Matyusz	Mátyás	44	ž	labour.	Brezoveca

19	21.03.1901	Kaník	Kanyik	Tomás	41	ž	labour.	Brezovicza
20	21.03.1901	Gašper	Gasper	Tomás	36	ž	labour.	Brezoveca
21	21.03.1901	Kaník	Kanyik	József	26	ž	labour.	Brezovicza
22	11.04.1901	Gavalda	Gavalda	Pál	42	ž	labour.	Brczovice
23	11.05.1901	Hucík	Huczik	Jozef	36	ž	labour.	Brezevice
24	11.06.1901	Vojteček	Vojteček	Matyas	19	s	labour.	Brezovicza
25	11.06.1901	Stasel	Shazel	Yštvan	44	ž	labour.	Brezovicza
26		Pakos	Pakosz	Jano				
27		Osadán	Osadán	Jozef				
28		Mabga	Mabga	Jozef				
29		Lokan	Lokan	Mataš				
30		Jurinák	Jurinak	Janos				
31		Papajčík	Papajčik	Janoš				
32		Bocka	Boczka	Martin				
33		Papajčíková	Papajčik	Marija				
34		Klepkoň	Klepkoň	Jozef				
35		Hucík	Huczik	Janoš				
36		Kvasný	Kvasni	Jozef				
37		Stančík	Stančík	Jano				
38		Matúš	Matus	Jozef				
39		Matuška	Matuška	Janos				
40		Partinek	Partinek	Martin				
41		Stančík	Stančík	Janos				
42		Kubašek	Kubašek	Janos				
43		Kubašek	Kubašek	Jozef				
44		Hucík	Huczik	Steven				
45		Kovalík	Kovalik	Martin	ml.			
46		Stančík	Sztancsik	Péter				
47		Škuláň	Skulány	Mataš				
48		Matuška	Matjuska	Márton				
49		Hucík	Huczik	Ján				
50		Stančík	Sztancsik	Ján				
51		Stančík	Sztancsik	Jozef				
52		Hobča	Hobcsa	Jozef				
53		Števaňák	Styevanyák	Ján				
54		Gaba	Gaba	Ferencz				
55		Matúš	Matyusz	Jozef				

56		Havrilová	Havrilla	Anna			
57		Stančík	Sztancsik	Jozef			
58		Kubík	Kubik	Jan			
59		Števaňák	Styevanyák	Jozef			
60		Benický	Benyicky	Jozef			
61		Stančík	Sztancsik	Jozaef			
62		Turošák	Turossák	Mátyás			
63		Pakos	Pákos	Martin			
64		Krnáč	Krnács	József			
65		Gálik	Gállik Kacsor	Jozef			
66		Papajčík	Papajcsik	Ján			
67		Papajčík	Papajcsik	Jozef			
68		Gálik	Gállik	Tomás			
69		Kaník	Kanyik	József			
70		Matušík	Matusík	József			
71		Ujmijak	Ujmiak	István			
72		Korman	Korman	Martin			
73		Hajduk	Hajduk	Márton			
74		Bánovčan	Banoyvcsan	József			
75		Ujmijak	Ujmiak	Jozef	ml.		

Podľa veku najväčšiu skupinu tvorili vystáhovalci vo veku 15 - 20 rokov **53** (28,5%) osôb, potom 31 - 40 rokov **36** (19,4%) osôb, priemerný vek bol **24,8 rokov**, podrobnejšie v Prílohe. Vystáhovalctvo bolo doménou mužov, žien bolo oveľa menej ako mužov. Celkovo sa vystáhovalo **152 mužov**, tj. 81,7%, **žien 34** tj. 18,3%. Z mužov bolo **ženatých 82** (53,9%), **slobodných 70** (46,1%); ženy **vydaté 8** (23,5%), **slobodných 26** (76,5%). Najviac ich pristálo v New Yorku v r. 1901 – **31** (16,7%) osôb, potom v roku 1909 **12** (11,8%) osôb.

Cesta do prístavu.

Keď boli so všetkým pripravení vydali sa Brezovičania na ďalekú cestu. Často ich sprevádzal agent lodiarskej spoločnosti, ktorí im pomáhal orientovať sa v novej neznámej situácii. Vystáhovalci ktorí mali pas cestovali železnicou južnejšou trasou do prístavu Brémy (157 osôb), tí ktorí pas nemali, odchádzali „na čierno“ a cestovali severnejšou trasou cez územie Poľska a Nemecka do severnejšie položeného prístavu Hamburg (18 osôb). Ďalší vystáhovalci cestovali z prístavov Fiume (7 osôb) a Antwerpy (4 osoby). V prístave sa ubytovali v barakoch, v ktorých čakali na loď a zakúpili si lodné lístky do najlacnejšej 3. tzv. „vystáhovalckej triedy“.

Lodný lístok.

Pred nalodením bol vypracovaný zoznam cestujúcich, ktorý obsahoval meno vystáhovalca, pôvodné bydlisko a odpovede na 29 otázok. Tento dokument po príchode do USA odovzdal kapitán lode americkým úradníkom, ktorým slúžil na posúdenie spôsobilosti prisťahovalca usadiť sa v USA.

17	Agate Willenbrand 23	f. s. m. m. s. p.	Witten
18	Ernestine Dreyer 22	f. s. m. m. s. p.	Witten
19	Christian Pfeiffer 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
20	Anton Perowski 20	f. s. m. m. s. p.	Witten
21	Jozef Katsuka 27	f. s. m. m. s. p.	Witten
22	Jean Hofmann 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
23	Anton Kowalik 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
24	Thomas Gasser 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
25	Jakob Gasser 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
26	Herman Huber 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
27	Jozef Kucik 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
28	Jozef Kucik 18	f. s. m. m. s. p.	Witten
29	Anton Kowalik 20	f. s. m. m. s. p.	Witten
30	Anton Kowalik 18	f. s. m. m. s. p.	Witten

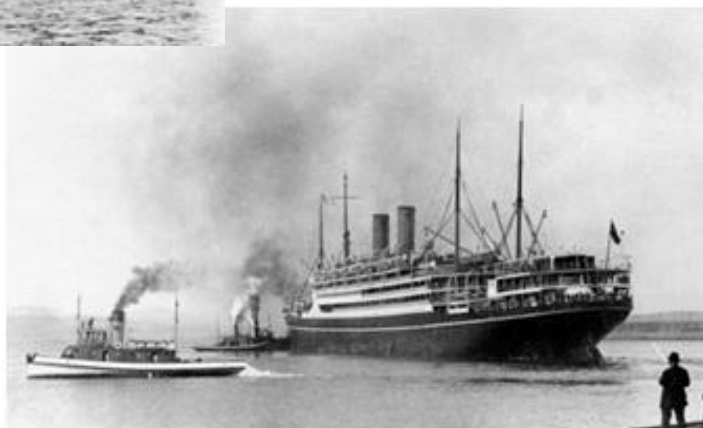
Lodný zoznam z 21.3.1901 v ktorom sú zapísaní vystáhovalci z Brezovice.

Vystáhovalci cestovali do Ameriky na veľkých parníkoch, ktoré boli postavené koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Boli konštruované na prevoz veľkého množstva chudobných vystáhovalcov z Európy do USA.

Parník „Amerika“ bol spustený na vodu v Belfaste v r. 1905. Viezol celkom 897 pasažierov, z toho 1. triedy 420, 2. triedy 254 a 3. triedy 223 pasažierov.

Parník „Kaiserin Auguste Victoria“ bol spustený na vodu v Štetíne v r. 1905. V tom čase bol najväčšia loď na svete. Viezol celkom 2 996 cestujúcich, z toho 1. triedy 652, 2. triedy 286 a 3. triedy 2 058 pasažierov.

Plavba

Cestujúci 3. triedy boli umiestnení v podpalubí, v malých izbách ležali ľudia na regáloch na jednoduchom slamníku, spolu muži, ženy aj deti. Strava bola minimálna, väčšinou sa museli stravovať zo svojich zásob. Pitná voda sa rozdávala na prídel len v časových intervaloch, alebo len raz do dňa. Hygiena bola nedostatočná, vzduchu v izbe málo, mnohých premáhala morská nemoc.

*Vystáhovalci na palube parníka.
Rok 1892*

Po 15 až 60-tich dňoch – podľa rýchlosti plavby - pristála loď v prístave, pri móle East River v New Yorku. Vysťahovalci 3. triedy boli prevezení člnmi alebo trajektami na ostrov Ellis Island, kde sídlil Imigračný /pristáhovalecký/ úrad a kde museli Brezovičania prekonať poslednú prekážku na ceste za lepším životom.

Budova Imigračného úradu dnes. V budove je múzeum pristáhovalectva „Ellis Island Immigration Museum“.

Imigračný úrad.

V rokoch 1820 – 1892 sídlil Imigračný úrad na juhu Manhattanu v prístave Castle Garden. Odtiaľ ho presťahovali na ostrov Ellis Island, kde v tieni Sochy Slobody postavili novú budovu z „Gruzínskej borovice“ a otvorený bol 1.1.1892. Tento ostrov sa premenil na malé mesto, v ktorom sa nachádzal nový Imigračný úrad, súd, škola, nemocnica, obchody a ubytovne. Večer 17. júna 1897 budova do základov vyhorela. Okamžite začali stavať novú budovu otvorenú 17. decembra 1900 a v tento deň prijali 2 251 prisťahovalcov.

Cez tento ostrov prešlo medzi rokmi 1892 až 1954 do Ameriky viac ako dvanásť miliónov (uvádza sa aj 17 miliónov) prisťahovalcov. V novembri 1954 bol Ellis Island oficiálne uzavretý. V r. 1965 vyhlásili Ellis Island za súčasť Sochy slobody, ktorá bola postavená na susednom ostrove, za Národný pamätník. Po dôkladnej rekonštrukcii otvorili ostrov pre verejnosť a v budove Imigračného úradu zriadili múzeum „*Ellis Island Immigration Museum*“. Múzeum navštívi takmer 2 mióny záujemcov ročne.

Čakanie pred vchodom do Imigračného úradu na lekársku prehliadku a vstupný pohovor s pristáhovaleckým úradníkom.

Kontrola na Imigračnom úrade.

Vláda Spojených štátov zaviedla regulačné opatrenia. Do krajiny nesmeli vstúpiť: chorí, najmä na infekčné nemoci, negramotní, a úplne nemajetní – prisťahovalec musel mať majetok, min. 10 dolárov v hotovosti, alebo sponzora, ktorý by sa za neho zaručil. Preto musel každý imigrant absolvovať lekársku a právnu kontrolu. Po prevezení na ostrov Ellis Island oddelili mužov od žien a detí. Všetkých zoradili do radu a čakala na nich vstupná zdravotná prehliadka.

Lekárska prehliadka.

Prehliadka začala už pri vstupe do hlavnej haly. Do haly viedli schody, na konci ktorých stál lekár a pozoroval prichádzajúcich hore schodmi. Všimol si, či niektorý z nich nekríva, či nie je veľmi zadýchaný, či sa u neho navonok neprejavuje nejaká fyzická, psychická alebo motorická porucha. Následne ich kontroloval očný lekár, ktorý po rýchlom zbežnom vyšetrení rozhodol, či dotyčný pokračuje ďalej, alebo ho poslal na detailnejšie vyšetrenia, alebo ho hneď vrátil na najbližší parník do jeho krajiny, odkiaľ prišiel. Od očného lekára ho poslali na ďalšie vyšetrenia, kde sledovali duševné či fyzické deformácie, nakažlivé choroby, tehotenstvo, pohlavné choroby a podobne. Po každom vyšetrení prisťahovalcovi na hrud' napísali kriedou znak, ktorý predstavoval v skratke jeho diagnózu.

Po vyšetreniach čakal prisťahovalca pohovor s úradníkom, ktorý mal pred sebou spis o všetkom, čo sa jeho osoby týkalo. Tento spis bol doplnený o jeho chorobopis, ktorý mu lekári vystavili. Všetky tieto náležitosti boli podrobne skúmané a na ich základe sa úradník rozhodol, či prisťahovalca do krajiny pustí, alebo nie. Úradníkovi často pomáhal tlmočník, keďže väčšina prisťahovalcov neovládala anglický jazyk. Každému bolo položených tridsať dva otázok, v ktorých sa ho pýtali na jeho meno, vek, povolanie, krajinu pôvodu, či je vzdelaný, či vie písať, čítať, koľko peňazí si nesie so sebou a podobne. Ak mali kontrolovaní nejaké problémy umiestnili ich do tzv. „väzby“. Napríklad ženy s deťmi, ktoré cestovali samé, museli v tejto väzbe počkať, kým pre nich neprišiel ich manžel. Ľudia, ktorí cestovali bez peňazí, museli počkať na niekoho, kto im prinesie peniaze, alebo sa za nich verejne finančne zaručí. Chorí a tehotné ženy boli nútené ostať v nemocnici. Zločinci a políciou hľadané osoby boli hneď zadržané a vyhostené. Táto väzba trvala pre niekoho pár hodín, pre iného

pár dní, no našli sa aj takí, ktorí tam strávili niekoľko mesiacov. Približne 80% všetkých prisťahovalcov strávilo na Ellis Island len niekoľko hodín. Ostatní prisťahovalci boli zadržaní pre nejakú zdravotnú alebo administratívnu príčinu a len 2% boli automaticky vyhostení z krajiny.

V Amerike

Brezovičania sa usádzali v priemyselnej oblasti v severovýchodnej oblasti v štátoch New York, New Jersey, Illinois, Connecticut, Ohio, ale najmä v Pensylvánii, kde sa mesto Pittsburg stalo najväčším strediskom Slovákov. Život v Amerike bol pre pre nich ťažkou skúškou. Po neľahkých udalostiach doma, ťažkej a nepríjemnej plavbe po mori, stresujúcich podmienkach na Imigračnom úrade sa dostali do ďalšej neľahkej situácie. Prvoradou úlohou bolo usadiť sa, nájsť si čím skôr prácu a začať sporiť. Vystáhalci z Oravy boli v drvivej väčšine nekvalifikované pracovné sily, preto sa zamestnávali v baniach a oceliarniach. Práca v týchto profesiách bola často oveľa ťažšia ako doma, no pláca sa nedala ani zďaleka porovnať. Baníci a pracovníci v železiarňach mohli zarobiť až \$1.50 - \$2.00 na deň. Doma by pritom zarobili niečo okolo 15 - 30 centov. Zatiaľ čo muži pracovali v baniach a továrňach, ženy sa buď starali o domácnosť alebo o ubytovne, prípadne tiež pracovali. Ľudia pracovali v neľudských podmienkach, pri nedostatočnej hygiene, v uzavretých priestoroch v baniach a továrňach, časté boli aj smrteľné úrazy.

Vystáhalci z Brezovice sa pripájali k už existujúcim slovenským komunitám, zapájali sa do činnosti slovenských spolkov, prispôbovali sa novým životným podmienkam. Zdôrazniť ale treba, že pri krstinách, sobášoch, pohreboch, zábave a iných príležitostiach dôsledne zachovávali zvyky, tradície a obrady z domova. Život Slovákov v Spojených štátoch výstižne charakterizoval významný dejateľ K. Čulen, keď povedal: „*Nikde nebolo Slovákom tak dobre ako v Amerike, ale nikde netrpeli toľko ako v Amerike*“.

PhDr. Juraj Laššuth

Poznámka:

Na zhotovenie grafov sme použili štatistické údaje zaznamenané pri príchode do USA u 186 Brezovičanov.

